

ע"פ 1516/17 - מרדכי סoiseה נגד אדוֹרָד יִשְׂרָאֵל בע"מ, אדוֹרָד דןשגו

בית הדין הארץ לעבודה

עפ"ס 17-07-1516

בפני כבוד הנשיאה ג'אל פלייטמן

המערער

מרדי סoiseה
-
1. אדוֹרָד יִשְׂרָאֵל בע"מ
2. אדוֹרָד דןשגו
בשם המערער - עו"ד יונית זוגמן
בשם המשיבים - עו"ד סמי פרג, עו"ד הילה אהרון
בשם המשיבים - עו"ד סמי פרג, עו"ד הילה אהרון

פסק דין

- לפנִי ערעור על החלטת שופטת בית הדין האזרוי בתל אביב-יפו (השופטת יפית זלמנובייז גיסין; להלן גם - **השופטת**), שלא לפסול עצמה מלדון בתביעה שהגיש המערער נגד המשיבים (החלטה מיום 22.6.17, בתיק סע"ש 16-11-26162).
- פרטי ההליך שבគותרת נפרשו בהחלטתי מיום 3.9.17. למען הנוחות אחזור על עיקריהם ואוסיף דברים וכיום הנדרש.

ההליך בבית הדין האזרוי

- בבית הדין האזרוי מתבררת תביעת המערער נגד המשיבים. ביום 14.5.17 ביקש עו"ד סמי פרג - ב"כ המשיבים, כי עו"ד הילה אהרון תצורך לתיק **כמייצגת המשיבים**. בו ביום ניתנה ההחלטה השופטת, צואת: **"מאחר ועו"ד הילה אהרוןி מנועה מההופיע בפני, יבחר עו"ד סמי פרג האם יתיצב לבדוק לדין קדם המשפט אשר יתקיים בפני"**. עו"ד פרג הבahir כי יתיצב לבדוק לדין קדם המשפט וכי הוספה עו"ד אהרון לייצוג חינוית מאד. בהמשך לcker הורה בית הדין האזרוי למזכירות לוודא **"רישום פרטיה של עו"ד הילה אהרון כי מייצגת בתיק"**.

- ביום 22.6.17 התקיים דיון קדם המשפט לפני השופטת זלמנובייז גיסין. עו"ד פרג התיצב לדין לבדוק. בפתח הדיון נשאלת השופטת על ידי באט כוח המערער מודיע עו"ד אהרוןி מנועה מההופיע לפניה והשיבה כי הטעם למניעות נועז בכך שעו"ד אהרוןி התמחתה אצל **"לפנִי שנים רבות ומנוועה מההופיע בפני"**. בהמשך להבהיר זו בבקשת כוח המערער כי השופטת זלמנובייז גיסין תפსול עצמה מלדון בתביעה, וኒימה זאת בכך שעו"ד אהרוןי מייצגת את המשיבים יחד עם עו"ד פרג, ו**"אין אפשרות לעשות הפרדה ביניהם"** (להלן - **בקשת הפסולות**). בתגובה לבקשת הפסולות הודיע עו"ד פרג, בין היתר, כי עו"ד אהרוןי אינה עובדת במשרדיו. עו"ד פרג הוסיף כי מוסכם עלעו"ד אהרוןי שלא להופיע בדיונים לפני השופטת זלמנובייז גיסין, וכי הדבר הזכר

עמוד 1

גם בהודעת הבהרה שהוגשה מטעמו לבית הדין.

5. לאחר שמיית טענות הצדדים, נתנה השופטת החלטתה בבקשת הפסлот, וזאת:

"**באת כוח התובע ביקש כי המותב יפסול את עצמו מאחר ועו"ד [אהרוני - י.פ.] חתומה בין היתר על התגובה לאחת הטענות שעתיות היו להיות נדונות בדיון ולדבריו עו"ד פלג מייצגת בתיק את הנتابע מן היום הראשון.**

לא מצאתי מקום לפסול את עצמו בין היתר מאחר ועו"ד אהרוני לא הティיצה בדיון היום, ואין כל משמעות מבחינתי לכך שהיא חתומה על מסמך זה או אחר אן עומדת מאחוריו הקלעים, לפחות בשלב זה, של התקיק. לפיכך, הדיון המוקדם ימשיך ויתקיים בפני ולאחר מכן יועבר להמשך הוכחות במידת הצורך אחר כפי שמקובל בביה"ד האזרוי בת"א". (להלן - **ההחלטה בבקשת הפסлот**).

ההילך בערעור

6. המערער לא השלים עם ההחלטה בבקשת הפסлот והגיש את הערעור דן. לטענתו, "**מדובר בסיטואציה מובהקת של חשש למשוא פנים נוכח ניגוד עניינים מובנה**" הנעוז בהתמחותו של עו"ד אהרוני אצל השופט זלמנובי גיסין, והדבר עולה כדי "קרבה ממשית אחרת", האמורה בסעיף 77א(א1) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן - **החוק**), או כדי "**עניין ממשי**" האמור בסעיף 77א(א2) לחוק. לדעת המערער, הדבר מצדיק את פסлот השופטת, אף אם הקשר בין ובין עו"ד אהרוני לא נ משרך לאחר סיום ההתמחות. המערער מסביר כי **"קשר בין מתמחה למאמן הנהן קשר במהלך מפתחים קרובים מקצועיים, ופעמים רבות - חברותיים, צמודים וודוקים, בין המאמן לבין המתמחה...."** ההכרות והאינטראקטיביות הן אינטנסיביות הן במובן האישית הן במובן המקצועי.... **לעתים קרובות נמשכים הקשרים המקצועיים ואף החברתיים לאחר סיום ההתמחות, אולם, אף אם אין כך, די בקשר שידוע כי נוצר כדי להוות חשש ממשי למשוא פנים**". העובדה היא, מדגיש המערער, שה השופט והן עו"ד אהרוני סבירו כי קיימת מניעות לכך שהאחרונה תופיע לפני הראשונה.

עוד מציין המערער בהקשר זה שהשופט זלמנובי גיסין ועו"ד אהרוני חברות ב"פייסבוק" (טענה זו לא עלתה בבקשת הפסлот שהוגשה בבית הדין האזרוי) וכי במצב הדברים הנוכחי נוצר חשש ממשי למשוא פנים, שאינו נעוץ בהתמחותו של עו"ד אהרוני, ושבעתו היה על השופט לפסול עצמה מלישב בדיון בכלל ולא רק במרקחה שבו עו"ד אהרוני תהייך בדיון. לדידו, משעו"ד אהרוני חתומה על חלק מכתביו הטענות מטעם המשיבים, מミילא אין אפשרות טכנית לעשותות הפרדה. את החשש למשוא פנים מנמק המערער בכך שעו"ד אהרוני **"מייצגת בתיק, ובאופן טבעי, אף אם לא תופיע פרונטאלית בשום דין, היא מייצגת לכל דבר ועניין, ובכלל האמור יש לה אינטרס כלכלי בתיק כמו שנחננת משכר הטרחה בתיק; אך, זכיה בתיק תתרום למוניטין שלה."**

לנוכח כל האמור, טוען המערער, יש לפסול את השופט זלמנובי גיסין מלAWN בתביעתו, משקיים חשש ממשי למשוא פנים, כמו גם משיקולים של מראית פני הצדקה.

7. המשיבים לא הגיעו לערעור הפסлот.

הבהרת השופטת

8. בהחלטה מיום 3.9.17 קבעתי כך:

"בנסיבות העניין ולמטרה החלטותית של השופטת זלמנובי גיסין, לא ברור מהי נקודת הcobud

בהתוצאות שבינה ובין עו"ד אהרון. מקביעת השופטת שלפיה עו"ד אהרון מונעה מהופיע לפניה בשל התמחותה אצלם לפני שנים רבות ומיתר החלטותיה, לרבות ההחלטה בבקשת הפסולות, לא ברור אם המניות קמה בשל הקשר המקצועי גרידיא שנוצר בהתמחות, אשר לעצמם וככלל אין מצדק פסולות, או שמא בשל כך שמעבר לכך הקשר המקצועי בין השופטת עו"ד אהרון נוצר בגין גם קשר חברי או אחר, העשו להקים, אם הוא עולה כדי קרבה ממשית, עלית פסולות. במצב דברים זה, שבו למעשה לא ניתן לקבוע אם ההיכרות בין השופטת זלמנוביץ גיסין לבין עו"ד אהרון עולה כדי 'קרבה ממשית אחרת', אם לאו, וכן הטענות חדשות שהעלתה המערער במסגרת הערעור, שלפיהן בין השופטת לבין עו"ד אהרון ישנו קשר כלשהו גם בהווה, אזי בטרם תתקבל החלטה סופית בערעור, מתבקש **הבהירת השופטת לעניין זה.**" (הדגשה במקור - י.פ.).

ובהמשך -

"יודגש, בתמצית, כי ככלל, אין מקום להידרש במסגרת ערעור פסולות לטענות שלא הועלן לראשונה לפניו השופט שפסילתו מתבקשת, אלא שבנסיבות העניין כמפורט לעיל, לאחר שambilא מתבקש **הבהירת השופטת ביחס לטיב ההיכרות ביןיהם ובין עו"ד אהרון**, יהא זה נכון ויעיל יותר **לבקש התיחסותה אף לטענות שהעלתה המערער לראשונה במסגרת ערעור.**"

9. ביום 11.9.17 נתנה השופטת זלמנוביץ גיסין החלטתה הבאה:

"בmeaning להחלטת נשיא בית הדין הארץ לעובדה, כב' השופט פלייטמן הריני להבהיר, כי עו"ד הילה אהרון התמחתה במשרד בו הימי שותפה בין השנים 2011-2010 כאשר במהלך שנתיים קודם לתחילת התמחותה עבדה במשרד בהקף משרה חלקית בשרות סטודנטית.

אני עוקבת אחר הקריירה של עו"ד אהרון ומעט לעת, ולא יותר מפעם או פעמיים בשנה, אנו נפגשות שלא בביתה של מי מאייתנו.

המניעות שגורתי על עצמי, כפי שציינתי בהחלטתי מיום 14.5.2017, הינה מטעמי ניראות בלבד ולא מחמת קשר ממשי.

עוד אצין, כי בתיק ניתנה החלטה אחת בסוגיות גילוי מסמכים במסגרת קיבלת חילך מבקשתו של התובע לגילוי מסמכים (ר' החלטתי מיום 4.6.2017) וכי בנגוד לאמור בסעיפים 21-23 להודעת הערעור, במסגרת כתוב ההגנה העלו הנتابעים טענה מקדמית לפיה דין התביעה כנגדו 2 להמק, ומשםן התבקשה עדמת המערער לבקשתה.

בנוסף, מדובר בישיבת קדם משפט ובהתאם לנוהג בבית הדין האזרחי לעובדה בתל אביב ישיבת ההוכחות בתובענה עתידה להתקיים בפני מותב אחר." (להלן - **הבהירת השופטת**).

10. בהחלטתי מיום 13.9.17 ניתנה לצדים רשות להתיחס להבהירת השופטת.

11. המערער הגיש התיחסותו שעיקרה כי מהבהירת השופטת עולה כי אכן מתקיים חשש למשוא פנים, וכי יש לקבל את ערעורו ולהורות על פסילתנה מלישב בדיון בהליך המתנהל בבית הדין האזרחי. לדבריו, הקשר בין השופטת ובין עו"ד אהרון הוא קשר "משמעותי יומיומי בין מספר שנים, כשבשנה האחרונות דובר על קשר קרוב ואינטנסיבי של יחס מסמן-מתמחה"; "אף לאחר סיום עבודתה של עו"ד אהרון, המשיכו כב' השופטת זלמנוביץ גיסין ועו"ד אהרון להמשיך להתראות לפחות פעם פעמיים בשנה, כולל נמשך קשר אישי וחברי ממושך... אשר מתקיים עד היום"; אין הבדל אם הפגישות מתקיימות בבית או במקום אחר; "השופטת הביעה עניין בקריירה של עו"ד אהרון ושאיפה בהצלחתה"; הקשר אינו מתמזה בחברות בפייסבוק, אלא הקשר כולל "פגיעה חברתיים של ממש". סיכום של דברים - "נוצר חשש ממש"

למשוא פנים בשל יחסינו קרבה ממשית ממושכים בין השופט ובין עו"ד אהרון, "ונוכח עניין אישי בעו"ד אהרון", ומכל מקום "נכורת תחוות אי נוחות" מהמשך ישיבתה בדיון של השופט בתיק שבו עו"ד אהרון מיצגת צד, שמטבע הדברים משליך על הקריירה של עו"ד אהרון, על פרנסתה ועל המוניטין שלה כעו"ד. נטען כי לאotta מסקנה יש להגיע אף לפוי שיקול מראית פנוי הצדק. המערער מדגיש כי **"נקודת המוצא מלכתחילה של שני הצדדים המעורבים** [הכוונה היא לשופט ולעו"ד אהרון - י.פ.] **היתה כי** **כמה עילת פסנות".**

12. המשיבים לא הגיעו כל התיחסות מטעם.

הכרעה

13. ביסוד הערעור דנא עומד סעיף 77א לחוק, שזו לשונו:

"(א) שופט לא ישב בדיון אם מצא, מיזמתו או לבקשת בעל דין, כי קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים בניהול המשפט.

(א1) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), שופט לא ישב בדיון במידעו שמתקרים אחד מלה:

(1) צד להליך, בא כוחו או עד מרכזיו, הוא בן משפחה של השופט או שקיימת ביניהם קרבה ממשית אחרת;

**(2) יש לשופט עניין כספי ממשי או עניין אישי ממשי בהליך או בתוצאותיו, הצד להליך,abella
בבא כוחו או بعد מרכזיו, או שלבן משפחה מדרגה ראשונה של השופט יש עניין כספי ממשי או עניין אישי ממשי בהליך או בתוצאותיו, הצד להליך או בא כוחו;**

(3) ..."

14. נחזר על הדברים שנכתבו לעניין זה בהחלטה מיום 3.9.17. התכלית העיקרית של דין הפסנות, היא שמירה על האובייקטיביות השיפוטית, ומינעת חשש ממשי למשוא פנים מצד שופט היושב בדיון. חשש זה יכול שיצמח כתוצאה מהיכרות של השופט עם מי מהמעורבים בהליך שלנו. אולם כדי שהיכרות קודמת תהווה עילה לפסילת שופט, נדרש החוק קשתה זו "קרבה ממשית", כאמור בסעיף 77א(א1)(1) לחוק. כדי לקבוע קיומה של אותה קרבה ממשית, יש לבחון אם רמת הקרבה היא ממשית דיה על מנת להביא לחשש ממשי למשוא פנים [ראו עוד: יגאל מרצל, **דין פסנות שופט**, 151-152 (2006). להלן - מרצל]. הבדיקה שוניה מוקהה למקורה, לפי נסיבותו. **"כל שהקרבה הדוקה יותר החשש למשוא פנים רב יותר. ככל שהקרבה ממשכת יותר החשש למשוא פנים רב יותר"** (ע"א 6332/05 ולדהורן ב' נרקיס [פורסם ב公报], 24.11.2005) והאסמכתאות שם. להלן - **عنيין ולדהורן**. במסגרת בחינת קיומו של חשש ממשי למשוא פנים, ניתן משקל למשך הזמן שעבר מАЗ ההיכרות, ותיבחן הרלבנטיות של ההיכרות להליך וטיבה - האם מדובר בהיכרות בעלת אופי משפחתי, שיש בה לרוב משום פסנות, או בהיכרות בעלת אופי מקצועני גרידיאן, שלרוב אינה עילה לפסנות (מרצל 243, והאסמכתאות שם). עוד צוין בהחלטה מיום 3.9.17, כי **"פעמים רבות אופי ההיכרות הוא מעורב. כך ולענינו, קשר של מתמחה ומאמן, עשוי לכלול היבטים נוספים על היבט המקצועי.... בנסיבות כאלה יש לבחון היכן מצויה נקודת הבודד של ההיכרות, ובהתאם לה ובשים לב לכל נסיבות העניין, להזכיר בשאלת קיומה או העדרה של עילה פסנות."**

15. מן הכלל אל הפרט - מהבהתה השופטת עולה במפורש, כי חurf ההיכרות שבינה ובין עו"ד אהרון, ההחלטה בבקשת הפסנות הייתה **"משמעותי ניראות בלבד ולא מחמת קשר ממשי"**. הקשר בין השתיים, כפי שעולה מהבהתה השופטת, כולל **"מעקב"** אחר הקריירה המקצועית של עו"ד אהרון ופגישות בתדיורות של פעם-

פעמיים בשנה. מהבקרה השופטת, כמו גם מהתיחסות המערער אליה, בשים לב לטיב הקשר, לتدירות הנסיבות ולזמן שהלך מאז תום תקופת ההתחמות, לא מצאתי כי מדובר בהיכרות העולה כדי "קרבה ממשית" המצדיקה את פסילת השופטת. מטיב הדברים הוא שבין שופטים ובין עורך דין ישן היכריות וקשרים כאלה ואחרים, ודאי במערכות ייחודית וקטנה יחסית כמו זו של בתיה הדין לעובודה [ראו מزاد, 237, 247-248]. לא כל קשר בין שופט ובאו כוח (בין אם באמצעות פייסבוק ובין אם באמצעות אחרים) עולה כדי "קרבה ממשית", ולא כל פגשה בין שופט ובאו כוח עולה כדי קרבאה שכזו, ודאי לא בתדירות כזו שצינה בהבקרה השופטת. קבלת עדמת המערער, שלפיה הקשר בין השופטת זלמנובייז גיסין וביןעו"ד אהרון עולה כדי "קרבה ממשית" המקימה עילת פסלות, תביא למצב שבו שופטים רבים יהיו פסולים מלישב בדיון בהליכים רבים, בגיןוק שעורכי דין שהתחמו אצלם או שמקיימים עם קשרים שונים, מייצגים צד כלשהו בהליך (בין באמצעות הכתנת כתבי טענות וחתימה עליהם ובין באמצעות התיצבות באולם המשפט). ברוי כי אין לקבל תוצאה זו.

16. המערער מסתמך על פסק הדיון בעניין **ולדהוּן**, שבו נקבע כי הקשר בין השופטת שם ובין בא הכוח שם עולה כדי יחסית קרבאה ממשיים המצדיקים את פסילת השופטת. אלא שאין הנדון דומה לראיה. בעניין **ולדהוּן** הבחירה השופטת שם כי בינה ובין בא הכוח ובני משפחתו מתקייםים יחסית יידיות וכי על רקע קרבאה זו לא מופיע בא הכוח בעצמו לפניה. מה שאינו כן בענייננו. עוד שימושה בסיס להכרעה בעניין **ולדהוּן** הטעונה - שיפוי הנראת לא הוכחה - כי בא הכוח שם יציג את בנה של השופטת בהליכים משפטיים שונים. אף בהיבט זה שונה העניין שלפנינו.

17. סיכומו של דבר, לא מצאתי כי הקשר בין השופטת זלמנובייז גיסין וביןעו"ד אהרון עולה כדי "קרבה ממשית" המצדיקה את פסילת השופטת - לא בכלל ודאי לא באופן חלקי. **לפיכך, לכתהילה לא היה מקום להחלטת השופטת מיום 14.5.17, שלפיהעו"ד אהרון מנوعה מההופיע לפניה.** בהקשר זה לא מותר לחזור על שקבועתי בהחלטה מיום 3.9.17, כי בהחלטה זו של השופטת (כמו גם בהחלטתה בבקשת הפסולות) נפלה שגגה, שכן "מרגע שקמה עילת פסלות - לענייננו נטען לעילת פסלות הנעוצה בבא כוח, היא חולשת על כל פרטיה ההליך ושלביו ולא פועלת לפי סוג פעולות הייצוג שמבצע בא הכוח או לפי השלב הדינוני שבו מצוי ההליך. אין זה מעלה או מורד, אפוא, אם אותו בא כוח שבעיטיו קמה עילת הפסולות, מתייצב פיזית באולם בית הדיון, או רק מעורב מאחריו הקלויעים בכתיבת המסמכים המוגשים בהליך. הגורמים הם אותם הגורמים, ההיכרות ביניהם היא אותה ההיכרות, ואם על פי טיבה היא מקימה עילת פסלות, הפסילה היא גורפת ולא סלקטיבית. הוא הדבר אשר לשלב הדינוני. אם קמה עילת פסלות, היא חולשת על כל שלבי ההליך" (ולענין זה ראו גם סעיפים 14-12 לפסק הדיון בעניין **ולדהוּן**).

18. יחד עם זאת, ההחלטה של השופטת זלמנובייז גיסין, שמהן עולה כיעו"ד אהרון מנועה מההופיע לפניה - ובכך למעשה מהוות פסילה עקיפה וחלקית (כפי שצין בהחלטתי מיום 3.9.17), ותגובהעו"ד אהרון שבעה שנודיע לה כי התקיך יידין לפני השופטת והודיעה כי לא תוכל להופיע לפניה (כפי שנטען על ידיעו"ד פלג בישיבת קדם המשפט), אכן מותירות, בטעת המערער, תחושה של חוסר נוחות. בנסיבות אלה ולשם שמירה על מראית פני הצדקה, אני מורה כי השופטת זלמנובייז גיסין לא תוכל להופיע ולישב בדיון בהליך המתנהל בין הצדדים בתיק סע"ש 16-11-26162, בין בישיבת קדם משפט (נוספה), בין בדיון ההוכחות ובין בכל עניין אחר הכרוך באותו תיק.

סוף דבר

19. הערעור מתקבל אך ורק במובן זה שלשם שמירה על מראית פני הצדקה ונוכח תחושת חוסר הנוחות העולה בנסיבות העניין, תהא השופטת זלמנובייז גיסין פסולה מההופיע ולדעת בתיק סע"ש 16-11-26162. טענותיו

העקרונות של המערער, שלפיהן הקשר בין השופט זלמנוביץ גיסין ובין עו"ד אהרון עולה כדי "קרבה ממשית" המצדיק את פסילת השופטת - נדחות.

ניתן היום, ד' תשרי תשע"ח (24 ספטמבר 2017) בהעדר הצדדים וישלח אליהם.